

K^L
AC

Actieagenda voor Amateurkunstondersteuning

Een sterkere ondersteuning voor amateurkunst in de toekomst

Goede ondersteuning van amateurkunst nu én in de toekomst is nodig om ervoor te zorgen dat cultuurbeoefening toegankelijk is voor iedereen. Hoe kunnen we deze ondersteuning verder versterken? En hoe voeren we bestuurlijke afspraken voor de sector in landelijk, provinciaal en lokaal beleid? Met de *Actieagenda voor Amateurkunstondersteuning* presenteren we een agenda gebaseerd op ambities voor een vitale toekomst met een versterkte ondersteuningsinfrastructuur voor amateurkunst.

Van wie?

De inhoud van deze actieagenda is ontwikkeld door de strategische werkgroep Revitalisering Amateurkunst (hierna: strategische werkgroep), bestaande uit een vertegenwoordiging uit het werkveld van de amateurkunst. Het Landelijk Kennisinstituut Cultuureducatie en Amateurkunst (LKCA) coördineerde het proces.

Strategische werkgroep

Ruim 15 organisaties en professionals werken binnen de strategische werkgroep samen om de amateurkunstsector te versterken. Van lokale cultuurcoaches tot provinciale instellingen en landelijke amateurkunstkoepels. Ze komen uit (bijna) alle delen van Nederland en ondersteunen de amateurkunstsector op verschillende manieren. Overheden zijn betrokken bij de werkgroep als klankbord.

Voor wie?

Met deze actieagenda wil de strategische werkgroep een bijdrage leveren aan een sterke ondersteuning van amateurkunst en cultuurbeoefening in de toekomst. Het is een agenda met streefdoelen voor 2029 en concrete stappen waar de sector meteen mee aan de slag kan.

De actieagenda is bedoeld voor lokale, provinciale en landelijke overheden en voor organisaties en professionals die amateurkunst ondersteunen. De strategische werkgroep onderzoekt hoe deze ondersteuning verder kan worden versterkt, mede om de geplande bestuurlijke afspraken voor cultuurbeoefening tussen het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW), het Interprovinciaal Overleg (IPO) en de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) te voeden met de behoeften en urgenties uit het werkveld.

Waarom?

Cultuurbeoefening en amateurkunst zijn van grote waarde voor mens en samenleving. Voor beoefenaars biedt het persoonlijke ontwikkeling, verbetering van welbevinden en verbinding. Maar het draagt ook bij aan sociale cohesie, leefbare wijken en buurten en een gezonde, veerkrachtige samenleving.

Cultuur is fundament voor de samenleving. Cultuur verbindt, verrijkt en is een bron van educatie en plezier voor iedereen. Ze is in zichzelf van onschatbare waarde en biedt bovendien onnoemelijke maatschappelijke meerwaarde: voor gezondheid, welzijn, kansengelijkheid, economie, ruimtelijke inrichting, toerisme en veel meer.”

De Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), uit de propositie *Samen cultuur borgen*.

Kernambities

In maart 2023 heeft de strategische werkgroep tien kernambities geformuleerd voor amateurkunst /cultuurbeoefening. Vijf van deze ambities richten zich vanuit de inhoud op cultuurbeoefening en verbinding met de samenleving. De overige vijf ambities richten zich op de infrastructuur van de ondersteuning; ze formuleren wat er volgens het werkveld nodig is om de inhoudelijke kernambities te realiseren.

Deze actieagenda beschrijft stappen die ondersteuners en overheden in 2025 kunnen zetten om de ambities werkelijkheid te maken.

Beoogde resultaten voor 2025 (en verder) zijn:

- Een sterkere en meer op elkaar afgestemde ondersteuning van amateurkunst door de sector.
- Bestuurlijke afspraken over cultuurbeoefening tussen OCW, IPO en VNG met een herkenbare plek voor de ondersteuning van amateurkunst in landelijk, provinciaal en lokaal beleid.
- Een toegankelijke en stimulerende (tussen)regeling in 2025 door het Fonds voor Cultuurparticipatie (FCP) om amateurkunstondersteuning te versterken, die overgaat in een meerjarenregeling.
- Doorgaande visieontwikkeling met de sector over de ondersteuning van amateurkunst via de strategische werkgroep revitalisering amateurkunst.

Bestuurlijke afspraken

In 2022 zette staatssecretaris van Cultuur en Media, Gunay Uslu, in op een Nationaal Akkoord Amateurkunst tussen de verschillende overheden. OCW, IPO en VNG pakken deze handschoen op door in 2024 en 2025 samen bestuurlijke afspraken te maken over cultuurbeoefening, waaronder amateurkunst.

Kernambities

Deze kernambities zijn samengevat. De volledige beschrijving lees je in de publicatie op de website van LKCA: www.lkca.nl/publicatie/actieagenda-amateurkunst/.

- 1 Het aanbod van en voor cultuurbeoefening in de vrije tijd is toegankelijk, inclusief en veilig en stimuleert (talent)ontwikkeling.
- 2 Cultuurbeoefening in alle diversiteit is zichtbaar en wordt gewaardeerd.
- 3 Amateurkunstgroepen (cultuurbeoefening in groepsverband in alle vormen) zijn vitaal en toekomstbestendig.
- 4 Amateurkunstgroepen kennen hun waarde in de samenleving en kunnen deze inzetten. Doordat barrières verdwijnen, ontstaan er meer verbindingen met andere domeinen.
- 5 Er zijn voldoende artistieke professionals (begeleiders, kader en docenten) voor cultuurbeoefening in de vrije tijd. Ze hebben de benodigde kennis en vaardigheden en worden betaald volgens de Fair Practice Code.
- 6 Er is een toekomstbestendige, disciplinegerichte ondersteuning van amateurkunstgroepen en cultuurbeoefening, die door de landelijke overheid structureel wordt ondersteund.
- 7 In alle gemeenten zijn voldoende cultuurcoaches (combinatiefunctionarissen) of een ondersteunende organisatie waar amateurkunstgroepen en andere cultuurbeoefenaars terecht kunnen actief en is er sprake van beleid voor de ondersteuning van amateurkunst.
- 8 In elke provincie is een steuninstelling actief die cultuurbeoefening versterkt en lokale ondersteuning verbindt en ondersteunt.
- 9 Landelijke, provinciale en lokale ondersteuners bundelen hun krachten en maken afspraken over wie wat aanbiedt.
- 10 Landelijke, provinciale en lokale overheden maken bestuurlijke afspraken over structurele ondersteuning en de borging van cultuurbeoefening en amateurkunst.

Streefdoelen

Deze streefdoelen zijn een selectie. De volledige lijst lees je in de publicatie op de website van LKCA: www.lkca.nl/publicatie/actieagenda-amateurkunst/.

- 80% van de beoefenaars vinden het aanbod dat ze zoeken en ervaren dat aanbod als toegankelijk. Talentontwikkeling van basis tot top heeft een plek in het aanbod van en voor cultuurbeoefening.
- 80% van de beoefenaars waarderen de mogelijkheden om zich te laten zien, horen en presenteren met een 8 of hoger.
- De organisatiekracht van amateurkunstgroepen is gestegen, 65% van de verenigingen is krachtig of zeer krachtig (61% in VerenigingsMonitor 2024).
- Het percentage van de amateurkunstgroepen dat maatschappelijk is georiënteerd is gestegen ten opzichte van de VerenigingsMonitor 2024. Barrières bij gemeenten en fondsen tussen verschillende domeinen zoals welzijn, sport en cultuur zijn verminderd, ook op financieel gebied.
- 80% van de cultuurbeoefenaars is tevreden over de beschikbare artistieke professionals en hun competenties. Amateurkunstgroepen kunnen vacatures gemakkelijker vervullen. De opleidingen en bijscholing aan de vakopleidingen (hbo, mbo en anders) sluiten aan bij de behoeften in de praktijk en leveren voldoende kunstprofessionals af.
- OCW versterkt de landelijke disciplineondersteuning voor amateurkunst structureel. De ondersteuning wordt uitgevoerd door professionele organisaties en professionele inzet.
- In 80% van de gemeenten zijn voldoende cultuurcoaches, cultuurmakelaars of andere vormen van ondersteuning van amateurkunst.
- In elke provincie is een instelling actief met een opdracht en budget voor amateurkunst. Dat is vastgelegd in provinciaal beleid en er is samenhang met lokale ondersteuning.
- De rolverdeling tussen landelijke, provinciale en lokale ondersteuners is helder uitgewerkt en in praktijk gebracht en beoefenaars weten waar ze terecht kunnen.
- De ondersteuning van amateurkunstgroepen en cultuurbeoefening is structureel en (zo mogelijk wettelijk) verankerd in een nationaal akkoord cultuurbeoefening tussen de landelijke overheid, provinciale en lokale overheden.

Actieagenda

ACTIELIJN	WIE	LANDELIJK	PROVINCIAAL	LOKAAL
1	TOEGANKELIJKHEID EN AANBOD VERBETEREN	Ondersteuners	Verbeter contact met en aanbod voor brede doelgroepen. Laat zien hoe je toegankelijkheid verbetert.	
2	ZICHTBAARHEID EN WAARDERING VERGROTEN	Ondersteuners	Stimuleer landelijke, disciplinegerichte presentatiemogelijkheden (festivals, podia, battles). Werk samen om zichtbaarheid te vergroten en maak een plan voor meer impact.	Realiseer lokaal podia, festivals en (digitale) presentatiemogelijkheden voor amateurkunst.
3	VERGROTEN EN BENUTTEN WAARDE VOOR DE SAMENLEVING	Ondersteuners	Help amateurkunstgroepen hun maatschappelijke waarde in te zetten. Stimuleer samenwerking met andere organisaties en domeinen.	Versterk en verbind lokale ondersteuners van amateurkunst. Help amateurkunstgroepen hun maatschappelijke waarde in te zetten.
		Overheden	Verlaag barrières tussen domeinen (in beleid en financieel) en stimuleer in de praktijk de verbinding en samenwerking tussen amateurkunst en andere domeinen, zodat de waarde van cultuurbeoefening voor de samenleving beter benut kan worden.	
		Fondsen	Vergroot de toegankelijkheid van regelingen voor formele en informele amateurkunstinitiatieven en draag bij aan het verlagen van barrières tussen domeinen. Zorg elk op je eigen niveau (landelijk, provinciaal, lokaal) voor toekomst bestendige regelingen voor het ondersteunen van amateurkunst en talentontwikkeling.	
4	TALENTONTWIKKELING STIMULEREN	Ondersteuners	Versterk landelijk de mogelijkheden voor talentontwikkeling van basis tot top in alle kunstdisciplines.	Versterk provinciaal de mogelijkheden voor talentontwikkeling van basis tot top. Creëer en faciliteer locaties en mogelijkheden voor talentontwikkeling.
5	AMATEURKUNSTGROEPEN VERSTERKEN	Ondersteuners	Versterk samen het aanbod aan tools, handvatten en professionalisering voor amateurkunstgroepen. Zorg voor een goed netwerk (of netwerken) van coaches en begeleiders, dat zowel landelijk, provinciaal als lokaal goed vindbaar en toegankelijk is.	
6	ARTISTIEKE PROFESSIONALS VERSTERKEN	Ondersteuners	Maak afspraken met vakopleidingen (hbo, mbo en anders) over opleidingen en scholing in de toekomst. Werk aan toepassen van de Fair Practice Code in de amateurkunst.	Versterk aanbod voor scholing en uitwisseling voor artistieke professionals en toepassing van de Fair Practice Code. Faciliteer uitwisseling tussen artistieke professionals en stimuleer toepassing van de Fair Practice Code
		Vakopleidingen	Vakopleidingen (hbo, mbo en anders): werk samen met elkaar, met landelijke en provinciale ondersteuners en met de professionals en groepen in de praktijk om te zorgen voor voldoende en bekwame artistieke professionals voor cultuurbeoefening in de vrije tijd.	
7	INFRASTRUCTUUR ONDERSTEUNING, VERSTERKEN EN BORGEN	Overheden	OCW, IPO en VNG maak bestuurlijke afspraken over cultuurbeoefening en de ondersteuning van amateurkunst en hoe dat in de toekomst verankerd wordt. Spreek af wat daarbij ieders rol is.	
			Zorg voor doorgaande landelijke, disciplinegerichte ondersteuning van amateurkunst en een sterke landelijke infrastructuur. Zorg voor landelijke samenhang en kennisdeling.	Geef een opdracht en budget aan een provinciale instelling om amateurkunst te versterken. Zorg voor provinciale binding, samenhang en kennisdeling. Ondersteun amateurkunst, ook financieel, en zorg voor passende locaties, faciliteiten en scholing. Leg dat vast in beleid. Zorg voor voldoende lokale ondersteuners (cultuurcoaches, makerlaars e.d.) bijv. vanuit de Brede SPUK.
8	ROLLEN EN SAMENHANG IN ONDERSTEUNING VERSTERKEN	Ondersteuners	Werk aan een gezamenlijke visie, krachtenbundeling en maak samen een plan voor de disciplinegerichte ondersteuning van amateurkunst. Maak afspraken als landelijke, provinciale en lokale ondersteuners hoe je rollen en taken optimaal kunt verdelen en op elkaar afstemmen.	Versterk gezamenlijk je spilfunctie in de ondersteuning van cultuurbeoefening en vergroot de verbinding en inzet van de lokale ondersteuners. Maak je belang voor een vitale amateurkunst zichtbaar, versterk elkaar en schakel daarvoor de provinciale steuninstelling in.
9	IMPACT AMATEURKUNST LATEN ZIEN	Ondersteuners	Bundel bestaande en initieer nieuwe impactstudies om de impact van amateurkunst en cultuurbeoefening te laten zien met kengetallen en deel die met beleidsmakers en de samenleving.	Verzamel provinciale cijfers, kengetallen en effecten van amateurkunst deel die met elkaar en met beleidsmakers. Verzamel lokale cijfers, kengetallen en effecten van amateurkunst en deel die met elkaar en met beleidsmakers.

Colofon

Actieagenda voor Amateurkunstondersteuning
Strategische werkgroep Revitalisering Amateurkunst

Auteur en coördinatie

Piet Roorda

Tekstredactie

Lindy van den Boomen

Vormgeving

Taluut, Utrecht

Heb je vragen of opmerkingen over deze actieagenda?
Of wil je in contact komen met de strategische werkgroep Revitalisering
Amateurkunst? Dat kan via pietroorda@lkca.nl.

Uitgever

LKCA
Lange Viestraat 365
Postbus 452
3500 AL Utrecht
030 711 51 00
info@lkca.nl
www.lkca.nl

LKCA wil ervoor zorgen dat iedereen goede cultuureducatie krijgt (op school én in de vrije tijd) en dat iedereen kan meedoen aan culturele activiteiten.

LKCA probeert publicaties zo toegankelijk mogelijk aan te bieden.
Neem contact met ons op bij ontoegankelijke informatie via info@lkca.nl.

©LKCA Utrecht, september 2024